

Recommendation of the Committee of Ministers to member States on human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration

Recommandation du Comité des Ministres aux États membres sur les principes des droits de l'homme et lignes directrices en matière d'évaluation de l'âge dans le contexte de la migration

Recomandarea a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind principiile și îndrumările din sfera drepturilor omului legate de evaluarea vârstei în contextul migrației

*Source - Council of Europe December 2022, original English and French versions
© Council of Europe February 2023, Romanian translation*

* * * * *

*Source - Conseil de l'Europe décembre 2022, versions originales en anglais et français
© Conseil de l'Europe février 2023, traduction en roumain*

Recomandarea CM/Rec(2022)22 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind principiile și îndrumările din sfera drepturilor omului legate de evaluarea vârstei în contextul migrației

*(Adoptată de Comitetul de Miniștri la 14 decembrie 2022
la cea de-a 1452-a reuniune a delegaților miniștrilor)*

Comitetul de Miniștri, în condițiile articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei,

Ținând cont de faptul că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai bună unitate între membrii săi, printre altele, prin promovarea standardelor comune și a cooperării în domeniul drepturilor omului;

Reafirmând că principiile demnității egale a tuturor ființelor umane și ale exercitării depline și egale a drepturilor omului și a libertăților fundamentale se aplică oricărui copil aflat sub jurisdicția unui stat, indiferent de naționalitate, statut de migrație, statut de rezidență sau orice alt statut;

Având în vedere obligațiile și angajamentele statelor față de copii, asumate în cadrul instrumentelor juridice internaționale, în special prin Convenția Națiunilor Unite privind statutul refugiaților (1951) și protocolul acesteia (1967), Convenția de la Haga privind competențele autorităților și legea aplicabilă în ceea ce privește protecția copiilor de vârstă mică (1961), Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (1989) și protocoalele sale opționale, Recomandarea privind aplicarea la copiii refugiați și la alți copii strămutați pe plan internațional a Convenției de la Haga privind protecția copiilor și cooperarea în materie de adopție internațională (1994), Convenția privind jurisdicția, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în ceea ce privește responsabilitatea părintească și măsurile pentru protecția copiilor (1996), Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile persoanelor cu dizabilități (2006) și dispozițiile instrumentelor de drept internațional umanitar și instrumentele care acoperă refugiații și apatrizii ;

Având în vedere necesitatea asigurării implementării efective a standardelor europene existente care protejează și promovează drepturile copiilor în general, precum și a celor care acoperă aspecte specifice copiilor aflați în migrație, în special Convenția Europeană a Drepturilor Omului (ETS nr. 5) și protocoalele la aceasta, Carta Socială Europeană (ETS nr. 35 și versiunea sa revizuită, ETS nr. 163), Convenția pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor cu caracter personal (ETS nr. 108) și protocolul de modificare a acesteia (CETS nr. 223), Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (ETS nr. 126), Convenția privind drepturile omului și biomedicina (ETS nr. 164), Convenția Consiliului Europei privind combaterea traficului de ființe umane (CETS nr. 197), Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzului sexual (CETS nr. 201) și Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (CETS nr. 210);

Luând în considerare comentariile generale și deciziile corespunzătoare privind comunicările individuale ale Comitetului Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, precum și alte decizii și recomandări corespunzătoare ale organismelor și comitetelor internaționale de monitorizare;

Luând în considerare jurisprudența corespunzătoare a Curții Europene a Drepturilor Omului și recomandările, îndrumările, deciziile și declarațiile corespunzătoare ale Comitetului de Miniștri și ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei în acest domeniu, precum și deciziile și recomandările corespunzătoare ale organismelor și comitetelor de monitorizare ale Consiliului Europei;

Referindu-se la programul Consiliului Europei „Construirea unei Europe cu și pentru copii”, Strategia Consiliului Europei pentru Drepturile Copilului (2022-2027) și Planul de acțiune al Consiliului Europei privind protecția persoanelor vulnerabile în contextul migrației și azilului în Europa (2021-2025);

Recunoscând că statele trebuie să respecte, să protejeze și să îndeplinească drepturile copilului și că copiii aflați în fenomenul de migrație trebuie tratați în primul rând drept copii;

Profund îngrijorat de faptul că copiii aflați în migrație se află în situații deosebit de vulnerabile, indiferent dacă sunt însoțiți, neînsoțiți sau separați de părinții lor și, prin urmare, sunt expuși unui risc crescut de încălcare a drepturilor și libertăților lor fundamentale;

Ținând cont de diferitele circumstanțe în care ar putea apărea necesitatea efectuării unei evaluări a vârstei;

Recunoscând că limitările actuale ale metodelor și capacităților științifice permit statelor doar să estimeze intervalul de vârstă al unei persoane și că legislația și practicile privind evaluarea vârstei variază, inclusiv pe teritoriul aceluiași stat, creând astfel incertitudine juridică și risc de discriminare;

Reamintind dreptul copilului de a avea în vedere în primul rând binele acestuia în toate problemele care îl privesc și că orice interes legitim al statului de a determina vârsta copilului trebuie să respecte drepturile copilului respectiv;

Considerând că îndrumări bazate pe principiile fundamentale în domeniul drepturilor omului trebuie să inspire practicile statelor membre și să contribuie la dezvoltarea în continuare a legislației, politicilor și practicilor din statele membre care susțin drepturile copilului în contextul evaluării vârstei,

Recomanda ca guvernele statelor membre să ia sau să consolideze, în legislația sau practica lor, toate măsurile pe care le consideră necesare în vederea punerii în aplicare a următoarelor principii și îndrumări:

1. În ceea ce privește evaluarea vârstei în contextul migrației, principiul fundamental care stă la baza tuturor celorlalte este respectul pentru demnitatea fiecărui copil ca ființă umană și titular de drepturi. Legile, procedurile și practicile referitoare la evaluarea vârstei trebuie să se bazeze pe respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
2. Statele trebuie să se asigure că o persoană care este supusă unei evaluări a vârstei este considerată copil, cu excepția cazului în care și până când se stabilește altfel printr-o procedură de evaluare a vârstei;
3. Statele trebuie să aibă în vigoare un proces clar stabilit pentru evaluarea vârstei, care utilizează o abordare multidisciplinară, folosind cunoștințe, metode și practici bazate pe dovezi, în cadrul cărora copilul este pus pe primul plan;
4. o examinare medicală în scopul evaluării vârstei trebuie efectuată numai atunci când mai există îndoieli juste cu privire la vârsta estimată a persoanei odată ce au fost epuizate celelalte măsuri ale abordării multidisciplinare, cu consimțământul în deplină cunoștință de cauză al persoanei și cu respectarea cuvenită a principiilor proporționalității și a interesului copilului;
5. trebuie să existe un cadru clar, care să stabilească condițiile de recomandare a evaluării vârstei, procesul și procedurile de implementare și procesul decizional, completat, dacă este necesar, de instrucțiuni și îndrumări suplimentare;
6. evaluarea vârstei trebuie să fie efectuată de specialiști desemnați, în conformitate cu obligațiile și standardele profesionale corespunzătoare, și trebuie asigurată o pregătire profesională adecvată pentru toți cei responsabili cu evaluarea vârstei și procedurile aferente;
7. decizia de evaluare a vârstei care rezultă din procedura multidisciplinară trebuie adusă la cunoștința persoanei într-o manieră adaptată copiilor și, după caz, părintelui, tutorei sau reprezentantului legal și să includă detalii cu privire la motivele legale și faptice bazate pe dovezi ale deciziei, precum și informații despre opțiunile efective pe care le au la dispoziție în caz de dezacord. Decizia trebuie să fie deschisă pentru revizuire sau contestare în fața unei autorități independente;

8. dreptul copilului la viața privată și de familie trebuie garantat în contextul prelucrării datelor cu caracter personal în scopul evaluării vârstei;

9. Statele sunt încurajate să promoveze cercetarea, schimbul de bune practici și cooperarea în scopul asigurării unor proceduri de evaluare a vârstei care respectă drepturile omului;

Invită guvernele statelor membre să traducă și să distribuie textul acestei recomandări, a anexei și a raportului explicativ cât mai larg posibil în rândul tuturor autorităților și oficialităților lor competente și în rândul specialiștilor, inclusiv al participanților neguvernamentali;

Recomanda utilizarea mecanismelor existente sau, după caz, stabilirea unor noi mecanisme, atât la nivel național, cât și la nivel european, pentru a promova, revizui și împărtăși progresele în punerea în aplicare a acestor îndrumări, cu implicarea entităților participante corespunzătoare.

Anexă la Recomandarea CM/Rec(2022)22 – Principii și îndrumări privind drepturile omului legate de evaluarea vârstei în contextul migrației

I. Scopul și domeniul de aplicare

1. Aceste principii și îndrumări sunt menite să sprijine statele în a se asigura că orice evaluare a vârstei unei persoane aflate în jurisdicția lor respectă drepturile și demnitatea respectivei persoane, precum și dreptul la protecție împotriva tuturor formelor de violență sau exploatare, în conformitate cu standardele internaționale și europene.

2. Luând în considerare instrumentele juridice internaționale și europene corespunzătoare, precum și îndrumările și experiența existente în acest domeniu, aceste principii și îndrumări privind drepturile omului urmăresc:

a. să ofere îndrumări cu privire la dezvoltarea și punerea în aplicare a unui proces de evaluare a vârstei bazat pe drepturilor omului, care să respecte și să protejeze drepturile copilului;

b. să încurajeze statele să faciliteze și să promoveze schimbul de practici de evaluare a vârstei bazate pe drepturile omului și care au în centru interesul copilului, precum și să ia în considerare mecanisme de punere în aplicare care să permită autorităților corespunzătoare să ia țină cont de deciziile privind evaluarea vârstei luate în alte state membre pentru a asigura o mai bună protecție a binelui copiilor.

3. Principiile și îndrumările privind drepturile omului trebuie să se aplice oricărei evaluări a vârstei în contextul procedurilor de imigrare și azil. Aceste principii și îndrumări pot fi, de asemenea, utile autorităților atunci când efectuează evaluarea vârstei în alte situații.

II. Definiții

4. În sensul acestei recomandări:

a. „copil” înseamnă orice persoană cu vârsta sub 18 ani;

b. „copil neînsoțit” se referă la un copil care a fost separat de ambii părinți și de alte rude și nu este îngrijit de un adult care, prin lege sau obicei, este responsabil pentru acest lucru;

c. „copil separat” se referă la un copil care a fost separat de ambii părinți sau de tutorele său legal principal sau de persoana care îl avea în îngrijire anterior în mod obișnuit, dar nu neapărat de alte rude. Prin urmare, această definiție poate include copiii însoțiți de alți membri adulți ai familiei;

d. „evaluarea vârstei” se referă la orice proces efectuat de o autoritate competentă pentru a estima vârsta unei persoane;

e. „tutore” se referă la o persoană care este însărcinată sau desemnată să sprijine, să ajute și, acolo unde este prevăzut de lege, să reprezinte copiii neînsoțiți sau separați în procesele care îi privesc. În cazul în care o instituție sau organizație este însărcinată sau desemnată ca tutore pentru a sprijini, ajuta și reprezenta drepturile legale ale unui copil, aceasta trebuie să desemneze o persoană fizică ce va îndeplini sarcinile de tutore descrise în prezentele îndrumări. Tutorele acționează independent pentru a se asigura că drepturile copilului, interesul și binele acestuia sunt garantate. Tutorele acționează ca o legătură între copil și toate celelalte entități implicate cu responsabilități față de acesta. Această definiție operațională ține cont de faptul că termenul utilizat, precum și funcția și modul de numire a unui tutore, variază de la jurisdicție la jurisdicție;

f. „document de identitate” înseamnă orice document care este eliberat de o autoritate competentă în conformitate cu legislația națională sau, după caz, cu legislația internațională, pentru a confirma identitatea deținătorului documentului;

g. „examen medical” se referă la o examinare efectuată de un medic calificat pe baza unor metode și protocoale științifice stabilite;

h. „informații adaptate copiilor” sunt informații „adaptate la vârsta, maturitatea, limba, sexul și cultura copilului”.¹ Acest lucru va cere furnizorului de informații să ajusteze informațiile și complexitatea comunicării lor în funcție de situația individuală a fiecărui copil și nevoile lor specifice până la vârsta de 18 ani.

III. Îndrumări privind evaluarea vârstei în contextul migrației

Principiul 1 – Respectarea drepturilor omului și a libertăților și principiilor fundamentale

În ceea ce privește evaluarea vârstei în contextul migrației, principiul fundamental care stă la baza tuturor celorlalte este respectul pentru demnitatea fiecărui copil ca ființă umană și titular de drepturi. Legile, procedurile și practicile referitoare la evaluarea vârstei trebuie să se bazeze pe respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Demnitatea umană și dreptul la protecție împotriva torturii și tratamentelor inumane sau degradante

1. Statele trebuie să se asigure că evaluarea vârstei este efectuată în condiții de respectare a demnității și siguranței umane. Modul și metodele de realizare a evaluării vârstei nu trebuie să supună nicio persoană torturii sau tratamentelor inumane sau degradante sau să le afecteze sănătatea sau integritatea fizică sau psihică.

2. Orice metodă care implică nuditatea sau examinarea, observarea sau măsurarea organelor genitale sau a părților intime trebuie interzisă în timpul procesului de evaluare a vârstei.

Legalitatea

3. Evaluarea vârstei trebuie efectuată în conformitate cu legea.

Interesul copilului

4. Statele trebuie să solicite autorităților competente responsabile cu evaluarea vârstei să se asigure că interesul copilului este un aspect primordial în toate acțiunile referitoare la copil.

Proporționalitatea și necesitatea

5. În conformitate cu principiul proporționalității, utilizarea evaluării vârstei trebuie limitată la situațiile în care este necesar să se asigure un tratament adecvat copilului; atunci când este utilizată, aceasta trebuie să se realizeze cu intervenție minimă în vederea atingerii acestui scop.

¹ A se vedea *Orientările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului* (adoptate la 17 noiembrie 2010, capitolul IV.A. 1(1 și 2)), Editura Consiliului Europei, 2011, și „How to convey child-friendly information to children in migration – A handbook for frontline professionals”, Consiliul Europei, Strasbourg, 2018.

6. Evaluarea vârstei nu trebuie să aibă loc ca o rutină, ci numai în urma unei sesizări din partea unei autorități competente, atunci când există îndoieli justificate cu privire la vârsta unei persoane, iar evaluarea vârstei acesteia este necesară pentru a determina drepturile persoanei și procedurile aplicabile.

7. Statele trebuie să obțină consimțământul în deplină cunoștință de cauză al persoanei înainte de a efectua evaluarea vârstei. În cazul în care, potrivit legii, o persoană nu are capacitatea de a consimți la evaluarea vârstei, evaluarea vârstei poate avea loc numai cu permisiunea părintelui, tutorelui sau reprezentantului acesteia.

8. O persoană trebuie să aibă dreptul de a refuza să participe la evaluarea vârstei.²

Asigurarea unui tutore

9. Atunci când există incertitudine cu privire la faptul dacă o persoană este un copil, chiar și după ce au fost efectuate procedurile naționale de evaluare a vârstei, statele trebuie să se asigure că, dacă această persoană nu are un părinte sau un tutore, li se oferă un tutore, sau că garanția respectării drepturilor sale este susținută de o autoritate competentă.

Măsuri de protecție, asistență și siguranță

10. Evaluarea vârstei nu trebuie să aibă loc până când nevoile de siguranță și protecție imediată ale persoanei nu sunt îndeplinite. Măsurile de protecție adecvate pot include furnizarea de:

- a. consiliere și informare, într-un limbaj adecvat copiilor, în special în ceea ce privește drepturile unei persoane și serviciile disponibile, inclusiv dreptul de acces la consiliere și asistență juridică atunci când participă la o procedură de evaluare a vârstei;
- b. reprezentare legală/tutela;
- c. asistență materială;
- d. tratament medical;
- e. servicii de traducere și interpretare, după caz.

11. Trebuie să se acorde îngrijire și asistență suplimentară persoanelor cu vulnerabilități suplimentare, precum posibilelor victime ale traficului de ființe umane și victimelor violenței, înainte de a efectua evaluarea vârstei și în timpul procedurii de evaluare a vârstei.

12. Statele trebuie să se asigure că informațiile sunt furnizate într-un mod adaptat copiilor cu privire la drepturile persoanei, motivele deciziei de a efectua evaluarea vârstei, procedura, rolurile diferiților specialiști și autorități implicate, durata probabilă a procedurii, posibilele rezultate și consecințele deciziei, căile de atac disponibile pentru contestarea deciziei și modalitatea de exercitare a drepturilor lor. Astfel de informații trebuie furnizate individual și, după caz, în cadrul colectivului, în mod periodic, pentru a se asigura că toți copiii primesc informații consecvente într-un mod accesibil. Tutorele trebuie, de asemenea, să primească informații despre orice recomandare de evaluare a vârstei și să fie informat pe toată durata procedurii.

13. Statele trebuie să se asigure că o persoană este protejată de toate formele de violență și exploatare, în special de exploatare și abuz sexual, pe parcursul procedurii de evaluare a vârstei. Orice suspiciune sau acuzație de orice formă de violență sau exploatare trebuie să fie investigată prompt de o autoritate independentă separată.

14. Statele trebuie să protejeze siguranța și interesul copiilor a căror vârstă nu este neclară atunci când găzduiesc persoane ce fac obiectul unei evaluări a vârstei și, acolo unde este necesar și adecvat, să îi găzduiască pe aceștia din urmă separat de copii.

15. Primirea în spațiile de cazare trebuie să țină cont de siguranța și binele imediat al copilului. Persoana care face obiectul evaluării vârstei trebuie să aibă acces la o cazare adaptată nevoilor sale specifice, ținând cont de posibila vârstă minoră, sexul, mediul cultural și orice vulnerabilități speciale, cum ar fi atunci când a fost victimă a violenței, este victimă a traficului de persoane sau alte forme de

² În conformitate cu punctul 55 din Expunerea de motive.

exploatare și abuz sau au orice formă de handicap, fizic sau psihic. Persoana care face obiectul evaluării vârstei trebuie să fie cazată separat de adulții care nu au nicio legătură cu aceasta.

16. Persoana care face obiectul evaluării vârstei și tutorele acesteia trebuie să primească informații cu privire la orice schimbare în privința cazării; punctele de vedere ale persoanei cu privire la astfel de schimbări trebuie să fie luate în considerare acolo unde este posibil și să li se acorde importanța convenită în conformitate cu capacitățile de evoluție și maturitatea copilului.

17. Atunci când iau în considerare contactarea autorităților din țara de origine sau a domiciliului anterior al unei persoane implicate într-o procedură de evaluare a vârstei, autoritățile competente trebuie să acționeze în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional pentru a garanta siguranța persoanei sau a familiei acesteia și trebuie să ia în considerare eventualele întârzieri consulare. În cazul în care o persoană poate avea nevoie de protecție internațională, nu trebuie să se stabilească niciun contact cu autoritățile țării de origine, decât dacă și până când cererea de protecție internațională a persoanei a fost evaluată individual de autoritățile pentru azil.

Sănătate, educație și protecție socială

18. Persoana care face obiectul evaluării vârstei trebuie să aibă acces, fără discriminare, la educație, asistență medicală și protecție socială pe toată durata procedurii de evaluare a vârstei.

Interpretare

19. Persoana care face obiectul unei evaluări a vârstei trebuie să beneficieze de un interpret calificat și imparțial pe toată durata procedurii, atunci când aceasta se desfășoară într-o altă limbă decât limba maternă. Interpretarea oferită trebuie să țină cont de particularitățile culturale, să fie de o calitate suficientă pentru a asigura o comunicare eficientă și corectă și pentru a garanta corectitudinea procedurii.

Acces la consultanță și reprezentare juridică independentă și gratuită

20. Statele trebuie să se asigure că persoana respectivă are acces la consultanță juridică independentă și gratuită și la reprezentare din partea unui specialist calificat pe parcursul procedurii de evaluare a vârstei, precum sfaturi privind necesitatea exercitării dreptului de a refuza să participe la evaluare, consecințele unui astfel de refuz și cum se procedează cu privire la orice proceduri conexe, cum ar fi cererile de azil, imigrare sau reîntregire a familiei, precum și orice posibilă contestație.

Dreptul la libertate și protecție împotriva folosirii constrângerii, forței sau reținerii

21. Un copil are un drept fundamental la libertate; în consecință, aceștia nu trebuie să fie privați de libertate în scopul evaluării vârstei. Scopul evaluării vârstei nu poate justifica utilizarea constrângerii, forței sau reținerii sau a privării de libertate, deoarece o persoană nu își poate exprima consimțământul liber și în cunoștință de cauză atunci când se află într-o poziție vulnerabilă în raport cu autoritățile care exercită controlul.

Principiul 2 – Prezumția de minoritate

Statele trebuie să se asigure că o persoană care este supusă unei evaluări a vârstei este considerată copil, cu excepția cazului în care și până când se stabilește altfel printr-o procedură de evaluare a vârstei.
--

22. În aplicarea prezumției de minoritate, statele trebuie să trateze o persoană drept copil și să îi apere drepturile din momentul propunerii de evaluare și pe parcursul procedurii de evaluare a vârstei și să se asigure că persoana respectivă beneficiază de și are acces efectiv la serviciile adecvate de protecție a copilului, fără discriminare și prompt.

23. În cazul în care există îndoieli cu privire la vârsta unei persoane care pretinde a fi adult, cum ar fi în absența unui document de identificare considerat a fi valabil, și există motive pentru a crede că persoana poate fi un copil, trebuie să se aplice măsurile de protecție și asistență prevăzute pentru copii.

Dreptul de a fi crezut „pe cuvânt”

24. Dacă după finalizarea procedurii de evaluare a vârstei există îndoieli justificate, persoana trebuie considerată a fi un copil.

25. Marja de eroare aplicabilă fiecărui element al procedurii de evaluare a vârstei trebuie să fie înregistrată și fiecărui element să se acorde ponderea corespunzătoare în funcție de validitatea științifică a rezultatelor. Marja de eroare trebuie aplicată în favoarea copilului.

Principiul 3 – Evaluarea vârstei printr-o abordare multidisciplinară bazată pe dovezi

Abordare multidisciplinară

Statele trebuie să aibă în vigoare un proces clar stabilit pentru evaluarea vârstei, care utilizează o abordare multidisciplinară, folosind cunoștințe, metode și practici bazate pe dovezi, în cadrul cărora copilul este pus pe primul plan.

26. Statele trebuie să ia în considerare efectuarea unei evaluări a vârstei printr-o abordare multidisciplinară, în cadrul căreia să colaboreze o serie de specialiști pentru realizarea unei estimări a vârstei unei persoane, acordând atenția cuvenită factorilor fizici, psihologici, de dezvoltare, de mediu și socio-culturali, și care este fundamentată pe cunoștințe, metode și practici bazate pe dovezi.

27. Această abordare trebuie să includă:

- a. o examinare a documentației disponibile autorităților competente sau a celei furnizate de persoana care face obiectul evaluării vârstei;
- b. fără a aduce atingere celor de mai sus, un interviu desfășurat de către specialiști calificați cu persoana supusă evaluării vârstei, ținând cont de factorii fizici, psihologici, de dezvoltare, de mediu și socio-culturali.

28. Documentele de identitate, acolo unde sunt disponibile, trebuie verificate sistematic și considerate a fi determinante de vârstă, cu excepția cazului în care sunt considerate nevalide în baza procedurilor prevăzute de lege pentru validarea documentelor de identitate ale unei persoane.

29. Procedura de evaluare a vârstei trebuie să fie transparentă, minuțioasă și corectă din punct de vedere științific; autoritățile trebuie să ia o decizie bazată pe dovezile și informațiile furnizate de persoana care face obiectul evaluării vârstei și, dacă este necesar, pe datele din interviu și pe alte dovezi și informații documentare disponibile.

30. Persoana trebuie să aibă posibilitatea de a clarifica orice neconcordanțe apărute în timpul interviului și un timp rezonabil pentru a furniza dovezi de identitate care nu sunt în posesia sa.

31. Specialiștii responsabili pentru fiecare aspect al evaluării vârstei trebuie să acționeze prompt, imparțial și independent.

32. Autoritățile naționale trebuie să coopereze și să se coordoneze în planificarea, realizarea și finalizarea evaluării, în conformitate cu standardele pentru schimbul de informații și protecția datelor.

Proceduri și garanții adaptate copiilor

33. Interviurile pentru evaluarea vârstei trebuie să aibă loc într-un cadru adecvat copiilor și în cele mai potrivite condiții, în conformitate cu Orientările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului.

34. Drepturile de a fi audiat și de a participa trebuie garantate din momentul recomandării evaluării și pe parcursul evaluării vârstei, inclusiv în timpul oricărei proceduri de contestare a deciziei de evaluare a vârstei. Opiniile persoanei care face obiectul evaluării vârstei trebuie să primească ponderea cuvenită în conformitate cu evoluția capacităților și maturității acesteia.

35. Persoana care face obiectul unei evaluări a vârstei trebuie să poată fi însoțită pe tot parcursul procedurii de o persoană de încredere la alegerea sa, cu excepția cazului în care acest lucru ar fi contrar interesului copilului. Reprezentantul legal sau tutorele trebuie să fie prezent pentru a sprijini persoana pe parcursul procedurii de evaluare a vârstei.

Principiul 4 – Principii aplicabile examinărilor medicale în contextul evaluării vârstei

O examinare medicală în scopul evaluării vârstei trebuie efectuată numai atunci când mai există îndoieli juste cu privire la vârsta estimată a persoanei, odată ce au fost epuizate celelalte măsuri ale abordării multidisciplinare, cu consimțământul în deplină cunoștință de cauză al persoanei și cu respectarea cuvenită a principiilor proporționalității și a interesului copilului.

36. Un examen medical pentru evaluarea vârstei trebuie să aibă loc numai:

- dacă respectă principiul interesului copilului, în urma unei evaluări a acestui interes;
- cu consimțământul în cunoștință de cauză al persoanei de a fi supusă evaluării vârstei sau, în cazul în care copilul nu are capacitatea de a-și exprima consimțământul, cu permisiunea părintelui, tutorelui sau reprezentantului legal al acestuia; și
- în cazul în care mai există îndoieli juste cu privire la vârsta estimată a persoanei odată ce au fost epuizate toate celelalte elemente ale abordării multidisciplinare.

Principiul proporționalității

37. Autoritățile competente trebuie să acționeze proporțional și să utilizeze cele mai puțin invazive metode disponibile, având în vedere că copiii nu trebuie să fie expuși la radiații inutile sau la orice metodă medicală care implică riscuri sau efecte dăunătoare pentru sănătatea lor fizică și psihică.

38. Statele trebuie să asigure adoptarea de metode și practici bazate pe dovezi și să excludă metodele medicale inexacte.

Interesul copilului în legătură cu examinările medicale

39. Interesul copilului trebuie să fie un aspect primordial în toate deciziile privind utilizarea examenului medical pentru evaluarea vârstei.

40. Statele trebuie să ia măsuri pentru a se asigura că evaluarea interesului copiilor este efectuată de specialiști calificați și, în special, că se verifică de către aceștia dacă persoana prezintă vulnerabilități care ar face evaluarea vârstei medicale sau utilizarea unei anumite metode inadecvate pentru persoana respectivă.

41. Evaluarea interesului copilului trebuie să țină cont de protejarea sănătății fizice și psihice a persoanei, precum și orice vulnerabilități specifice. O atenție deosebită trebuie acordată, printre altele, copiilor care suferă de tulburare de stres post-traumatic, fetelor însărcinate și victimelor traficului de ființe umane sau ale violenței, inclusiv ale exploatării sexuale sau abuzului sexual. Specialiștii trebuie să aibă cunoștințe și pregătire speciale pentru a efectua evaluarea.

42. Acolo unde se consideră că este adecvat și posibil, persoana trebuie să poată alege de ce sex dorește să fie specialistul care efectuează examinarea medicală și interpretul.

43. În conformitate cu principiul interesului copilului, atunci când interpretează rezultatele unui examen medical în scopul evaluării vârstei, statele trebuie să aplice orice marjă de eroare în favoarea persoanei supuse evaluării vârstei.

Consimțământ în cunoștință de cauză pentru examenul medical

44. Persoana care face obiectul unei evaluări a vârstei trebuie să fie informată de un specialist într-o manieră prietenoasă copiilor cu privire la metoda care va fi utilizată, durata examinării, posibilele consecințe și despre dreptul său de a refuza examinarea sau de a-și retrage consimțământul.

45. Medicul trebuie să se asigure că persoana respectivă a acordat un consimțământ valabil și în cunoștință de cauză pentru examinarea medicală înainte de a efectua examinarea. În cazul în care un copil nu are capacitatea de a consimți, examinarea poate avea loc numai cu permisiunea părintelui, tutorelui sau reprezentantului legal al acestuia.

46. Consimțământul în cunoștință de cauză trebuie exprimat în mod expres și documentat; consimțământul poate fi retras în mod liber în orice moment.

47. Atunci când situația persoanei o impune, și în special în cazurile de handicap, un interpret sau un îngrijitor specializat trebuie să fie prezent pentru a ajuta la informarea persoanei și pentru a-și comunica eventualele îngrijorări, consimțământul sau retragerea acestuia.

Principiul 5 – Cadrul juridic și politic

Trebuie să existe un cadru clar care să stabilească condițiile de recomandare a evaluării vârstei, procesul și procedurile de implementare și procesul decizional, completat, dacă este necesar, de instrucțiuni și îndrumări suplimentare.

48. Cadrul trebuie să includă, printre altele, următoarele elemente:

- a. cerințe pentru autorități pentru a se asigura că interesul copilului este un aspect primordial în toate acțiunile întreprinse în acest context, subliniind necesitatea de a lua în considerare situația individuală a persoanei, inclusiv orice nevoi și vulnerabilități particulare;
- b. recomandarea pentru evaluarea vârstei trebuie să fie efectuată numai în urma unei decizii motivate a unei autorități competente care explică eventualele îndoieli juste cu privire la vârsta persoanei respective;
- c. procedura de evaluare a vârstei trebuie să aibă ca rezultat o decizie separată, bazată pe un raport scris care documentează evaluarea vârstei;
- d. mecanisme eficiente de reclamație și acces la căile efective de contestație care le sunt disponibile, precum accesul la o revizuire sau la un recurs administrativ sau judiciar în fața unei autorități independente separate.

49. Cadrul trebuie să ofere îndrumări autorităților și specialiștilor responsabili cu evaluarea vârstei cu privire la modul de aplicare a principiului interesului copilului în toate etapele procesului de evaluare a vârstei și modalitățile de solicitare și obținere a unui consimțământ valabil și în cunoștință de cauză.

50. Cadrul de evaluare a vârstei trebuie să prevadă garanții adecvate pentru a ține seama de nevoile și vulnerabilitățile particulare ale persoanelor supuse evaluării vârstei.

51. Cadrele de evaluare a vârstei trebuie să stabilească limite de timp privind decizia de trimitere la evaluarea vârstei, durata procedurii și a procesului de luare a deciziilor, precum și termenul în care se poate depune o reclamație, o cerere pentru o revizuire din partea unei autorități independente sau o contestație, după caz.

52. Cadrul de evaluare a vârstei trebuie să precizeze autoritățile și specialiștii care răspund de trimiterea la evaluarea vârstei, de efectuarea evaluării vârstei și de luarea deciziilor de evaluare a vârstei, precum și organismele responsabile cu supravegherea acestora și rolurile și responsabilitățile corespunzătoare în acest context.

53. Trebuie luată în considerare stabilirea unor mecanisme de soluționare a oricărui conflict între persoanele sau organismele autorizate să acorde consimțământul sau să refuze consimțământul pentru o examinare medicală în legătură cu persoanele care nu dețin capacitatea de a-și exprima consimțământul.

54. Statele trebuie să se asigure că decizia de evaluare a vârstei este recunoscută de toate autoritățile naționale corespunzătoare, pentru a evita efectuarea mai multor evaluări ale vârstei sau deciziile conflictuale la nivel național. Procedurile ulterioare de evaluare a vârstei pot fi întreprinse numai în mod excepțional, dacă apar noi documente semnificative. Noile evaluări în astfel de cazuri trebuie să excludă orice examinare medicală ulterioară a persoanei.

55. Cadrul trebuie să stabilească mecanisme de reclamație accesibile, independente și eficiente.

56. Cadrul trebuie să stabilească reguli și reglementări speciale pentru selecția, monitorizarea și controlul oricăror participanți privați însărcinați cu implementarea rezultatelor evaluării vârstei.

Principiul 6 – Standarde și pregătire profesională

Evaluarea vârstei trebuie să fie efectuată de specialiști desemnați, în conformitate cu obligațiile și standardele profesionale corespunzătoare, și trebuie asigurată o pregătire profesională adecvată pentru toți cei responsabili cu evaluarea vârstei și procedurile aferente.

Standarde profesionale și confidențialitate

57. Statele trebuie să se asigure că există reguli de conduită pentru specialiștii implicați în evaluarea vârstei, menite să prevină utilizarea abuzivă a informațiilor culese în cursul evaluării vârstei și care acoperă, în special, obligația de a respecta confidențialitatea.

58. Standardele profesionale trebuie să prevadă imparțialitatea și responsabilitatea autorităților competente și a specialiștilor implicați în evaluarea vârstei și să acopere principiile eticii medicale.

59. Statele trebuie să se asigure că toți specialiștii care lucrează în contact cu copiii în scopul evaluării vârstei sunt supuși unor verificări periodice.

60. Examenle medicale trebuie efectuate de către medici calificați, înregistrați, în conformitate cu standardele naționale de etică medicală.

Instruire

61. Statele trebuie să se asigure că toți specialiștii care lucrează cu copiii și care participă la evaluarea vârstei beneficiază de o formare interdisciplinară inițială și continuă, inclusiv cu privire la drepturile copilului, practicile promițătoare și modelele operaționale.

62. Specialiștii implicați în evaluarea vârstei trebuie să beneficieze de o formare adecvată privind protecția copiilor și a adulților vulnerabili, precum modul de identificare a victimelor violenței, traficului de persoane și a altor forme de exploatare, privind mecanismele de raportare aferente și protejarea demnității, drepturilor omului și a libertăților fundamentale ale persoanelor.

63. Statele trebuie să ia în considerare promovarea măsurilor practice pentru a adopta decizii judiciare de înaltă calitate privind evaluarea vârstei, în special prin educația juridică și formarea judecătorilor și a altor specialiști din domeniul dreptului.

Principiul 7 – Rezultatul evaluării vârstei, decizia motivată și măsurile de contestare disponibile

Decizia de evaluare a vârstei care rezultă din procedura multidisciplinară trebuie adusă la cunoștința persoanei într-o manieră adaptată copiilor și, după caz, părintelui, tutorei sau reprezentantului legal și să includă detalii cu privire la motivele legale și faptice bazate pe dovezi ale deciziei, precum și informații despre opțiunile eficiente pe care le au la dispoziție în caz de dezacord. Decizia trebuie să fie deschisă pentru revizuire sau contestare în fața unei autorități independente.

Dovezi de specialitate sau profesionale

64. Un raport scris trebuie să includă o declarație clară cu privire la corectitudinea evaluării vârstei, pentru a permite organului de decizie să ia în considerare orice îndoieli, astfel încât să conducă la un rezultat juridic mai favorabil pentru persoana care face obiectul evaluării vârstei.

Datoria de a motiva

65. Decizia de evaluare a vârstei trebuie să fie formulată în scris și să includă detalii cu privire la motivele propunerii și ale deciziei, metodele utilizate, marja de eroare specifică aplicabilă metodei utilizate, aplicarea principiului „dreptului de a fi crezut pe cuvânt” și corectitudinea științifică a oricărui examen medical utilizat.

Decizie privind vârsta minoră

66. Dacă decizia confirmă vârsta minoră a copilului, statele trebuie să asigure continuitatea drepturilor copilului, inclusiv accesul la cazare adecvată, asistență medicală, servicii de protecție a copilului și educație.

67. Copilul trebuie să fie în continuare în grija unui tutore. Dacă numirea unui tutore a fost făcută temporar pe durata evaluării vârstei, un tutore trebuie să fie numit fără întârziere.

Decizie privind vârsta majoră

68. O persoană care este evaluată a avea peste 18 ani trebuie să fie îndrumată către serviciile corespunzătoare pentru adulți. În cazul în care au fost identificați ca fiind într-o situație specială de vulnerabilitate, aceștia trebuie să fie îndrumați către serviciile de protecție a adulților vulnerabili.

Înștiințarea

69. Persoana evaluată trebuie să fie informată cât mai curând posibil, într-o manieră adaptată copiilor, cu privire la motivele legale și faptice bazate pe dovezi ale deciziei de evaluare a vârstei, împreună cu opțiunile efective pe care le au la dispoziție în caz de dezacord. Toate documentele justificative trebuie să fie puse prompt la dispoziția persoanei în cauză și a părintelui, tutorelui sau reprezentantului legal al acesteia.

Măsuri de contestare efective

70. Decizia de evaluare a vârstei poate fi înaintată spre revizuire sau recurs administrativ sau judiciar în fața unei autorități independente separate. Astfel de mecanisme nu trebuie să impună nicio povară financiară persoanei în cauză sau părintelui, tutorelui sau reprezentantului legal al acesteia.

71. Decizia de evaluare a vârstei trebuie să sublinieze modalitățile disponibile pentru contestarea deciziei, orice limită de timp aplicabilă și modul de acces la aceste măsuri de contestare.

72. Statele trebuie să ia toate măsurile adecvate pentru a stabili mecanisme accesibile și eficiente care să asigure că un copil primește reparații prompte și adecvate pentru orice prejudiciu suferit ca urmare a evaluării vârstei.

Principiul 8 – Confidențialitate și date personale

Dreptul copilului la viața privată și de familie trebuie garantat în contextul prelucrării datelor cu caracter personal în scopul evaluării vârstei.
--

73. Statele trebuie să ia măsuri pentru a se asigura că, în contextul unei proceduri de evaluare a vârstei, datele personale ale unui copil sunt prelucrate în conformitate cu legea, în scopuri specifice și cu consimțământul liber, explicit și informat al copilului. În cazul în care, potrivit legii, un copil nu are capacitatea de a consimți la partajarea datelor cu caracter personal, este necesară permisiunea tutorelui sau a altei persoane sau organism prevăzut de lege, în conformitate cu garanțiile corespunzătoare și respectarea cuvenită a principiului utilizării minimale a datelor.

74. Legislația națională trebuie să ofere garanții adecvate împotriva riscului accesului ilegal la, utilizării abuzive și abuzului de date prelucrate, în special a categoriilor speciale de date care pot prezenta riscuri mai mari pentru interesele, drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate.

75. Copilul trebuie să fie informat într-o manieră adecvată pentru copii despre datele care vor fi păstrate în evidență, despre mecanismele disponibile prin care își pot accesa datele și despre

procedurile disponibile pentru a solicita rectificarea datelor păstrate în evidență de către autoritățile competente.

76. Statele nu trebuie să ofere acces la niciun fel de date cu caracter personal ale unui solicitant de azil sau refugiat țării de origine a acestuia.

Principiul 9 – Cercetare și cooperare în scopul evaluării vârstei

Statele sunt încurajate să promoveze cercetarea, schimbul de bune practici și cooperarea în scopul asigurării unor proceduri de evaluare a vârstei care respectă drepturile omului.

77. Statele trebuie să caute oportunități, ori de câte ori este posibil, să coopereze în scopul evaluării vârstei și să ia în considerare dezvoltarea unor mecanisme care să permită autorităților corespunzătoare să adopte deciziile privind evaluarea vârstei luate de alte state membre, pentru a asigura o mai bună protecție pentru copii.